provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode	NW	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00640888	**Maastricht**	16 april 2024
Bijlage(n)	2	**Verzonden**	21 mei 2024

Onderwerp
Sonderend stuk inzake aanvalsplan waterkwaliteit

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij u de sonderende notitie met bijlage over het aanvalsplan waterkwaliteit aan.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie limburg

Sonderend stuk – 1 minuut versie

1. **Onderwerp**
   Aanvalsplan waterkwaliteit

2. **Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat**
   In het coalitieakkoord wordt de zorg geuit dat de doelen van de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) niet overal tijdig gehaald worden. De coalitie zet daarom in op een aanvalsplan waterkwaliteit, met als doel om de uitvoering van maatregelen waarmee de waterkwaliteit in Limburg verbetert te versnellen. In de vergadering van de Statencommissie Leefomgeving op 22 maart is gevraagd om het aanvalsplan sonderend in de commissie te bespreken.

   Bijgesloten gaat het aanvalsplan waterkwaliteit. Beoogd is om de uitvoering van dat plan, na de sonderende bespreking, op korte termijn te starten,

3. **Bevoegdheid**
   De provincie is verantwoordelijk voor het regionale waterbeleid. De uitvoering daarvan ligt grotendeels in handen van externe partijen. Het staat de provincie vrij om de uitvoering van maatregelen door externe partijen te ondersteunen.

4. **Verzoek aan de Statencommissie de navolgende vragen te beantwoorden**
   Uw commissie wordt gevraagd te reflecteren op het aanvalsplan. Wordt erkend dat het versnellen van de uitvoering van waterkwaliteitsmaatregelen wenselijk is? Wordt erkend dat met de onderdelen van het aanvalsplan de juiste impuls aan bedoelde maatregelen wordt gegeven?

5. **Risico's / toets duurzaamheidparagraaf**
   Aan ondersteuning van de uitvoering van waterkwaliteitsmaatregelen door externe partijen zijn geen risico's verbonden. Indien deze maatregelen niet binnen de door de KRW gestelde termijn (2027) worden uitgevoerd kan dit leiden tot een ingebrekestelling door de Europese Commissie. Dit risico komt voor rekening van de voor uitvoering verantwoordelijke partij.

provincie limburg

Sonderend stuk

1. Onderwerp
Aanvalsplan waterkwaliteit

2. Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat
In het coalitieakkoord wordt de zorg geuit dat de doelen van de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) niet overal tijdig gehaald worden. De coalitie zet daarom in op een aanvalsplan waterkwaliteit, met als doel om de uitvoering van maatregelen waarmee de waterkwaliteit in Limburg verbetert te versnellen.

Bijgesloten gaat het aanvalsplan waterkwaliteit. Beoogd is om de uitvoering van dat plan, na de sonderende bespreking, op korte termijn te starten,

3. Bevoegdheid
De provincie is verantwoordelijk voor het regionale waterbeleid. De uitvoering daarvan ligt grotendeels in handen van externe partijen. Het staat de provincie vrij om de uitvoering van maatregelen door externe partijen te ondersteunen.

4. Verzoek aan de Statencommissie de navolgende vragen te beantwoorden
Uw commissie wordt gevraagd te reflecteren op het aanvalsplan. Wordt erkend dat het versnellen van de uitvoering van waterkwaliteitsmaatregelen wenselijk is? Wordt erkend dat met de onderdelen van het aanvalsplan de juiste impuls aan bedoelde maatregelen wordt gegeven?

5. Risico's
Aan ondersteuning van de uitvoering van waterkwaliteitsmaatregelen door externe partijen zijn geen risico's verbonden. Indien deze maatregelen niet binnen de door de KRW gestelde termijn (2027) worden uitgevoerd kan dit leiden tot een ingebrekestelling door de Europese Commissie. Dit risico komt voor rekening van de voor uitvoering verantwoordelijke partij.

6. Toelichting / kernargumenten/ onderbouwing
In het coalitieakkoord wordt de zorg geuit dat de doelen van de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) niet overal tijdig gehaald worden. De coalitie zet daarom in op een aanvalsplan waterkwaliteit:, met als doel om de uitvoering van maatregelen waarmee de waterkwaliteit in Limburg verbetert te versnellen. In het coalitieakkoord is voor water en bodem in de periode 2023-2027 een intensivering van € 4 mln. voorzien. Voornemen is om daarvan € 2 mln. in te zetten voor het aanvalsplan waterkwaliteit.

Het aanvalsplan wordt overkoepeld door het beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. De hoofdlijnen van het aanvalsplan zijn opgenomen in het beleidskader. Tijdens de infosessie voor de Statencommissie Leefomgeving op 12 januari 2024 zijn de hoofdlijnen van het aanvalsplan waterkwaliteit toegelicht. Het beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied is op 22 maart 2024 behandeld in de Statencommissie Leefomgeving, waarbij is toegezegd om het aanvalsplan sonderend in de commissie te bespreken.

Bijgesloten gaat het aanvalsplan waterkwaliteit. Dit plan beschrijft de stand van zaken rond de uitvoering van de KRW, de resterende opgave, de verantwoordelijkheden van verschillende partijen en de mogelijkheden om met de beschikbare intensiveringsmiddelen de uitvoering van maatregelen te bevorderen. De inzet van de beschikbare middelen is met name voorzien voor de aanpak van overstorten (inhuur projectleiders die gemeenten kunnen ondersteunen) en uitvoeren van waardenetwerken (inhuur landbouwadviseurs om demonstratieprojecten gericht op verminderen emissies nutriënten en bestrijdingsmiddelen te begeleiden). Verder is de actualisatie van lozingsvergunningen een belangrijk onderdeel van het aanvalsplan. De daarvoor benodigde

capaciteitsinzet (provincie en RUD) en de eventuele benodigde extra capaciteit en financiële middelen wordt nog in beeld gebracht.

De KRW eist dat de uitvoering van de voor doelbereik nodige maatregelen uiterlijk in 2027 is afgerond. Met name voor het onderdeel van het aanvalsplan dat ziet op de ondersteuning van de gemeenten bij de aanpak van overstorten is de resterende uitvoeringstermijn krap omdat hiervoor aanpassingen aan het rioleringsstelsel zijn vereist. Het is daarom wenselijk op korte termijn een start te kunnen maken met de uitvoering van het aanvalsplan. Om deze reden wordt voorgesteld om een deel (€ 400.000) van de voor het aanvalsplan geoormerkte gelden in de voorjaarsnota 2024 beschikbaar te stellen.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf
N.v.t.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten
Water, incl. de drinkwatervoorziening, valt onder programma 1 Perspectief voor het Landelijk gebied product 1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem van de programma begroting 2024.

9. Juridische aspecten – deregulering
N.v.t.

10. Verbindingslijnen en andere visies
Het aanvalsplan wordt overkoepeld door het beleidskader Perspectief voor het Landelijk Gebied. De hoofdlijnen van het aanvalsplan zijn opgenomen in het beleidskader. De voor de KRW benodigde maatregelen zijn vermeld in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027.

11. Verdere planning, procedure en uitvoering
Uitvoering van het aanvalsplan is voorzien in 2024 en 2025. Detailplanning is afhankelijk van de behoefte van gemeenten aan ondersteuning bij de aanpak van overstorten en de beschikbaarheid van in te huren projectleiders en landbouwadviseurs. Na de sonderende behandeling in uw commissie en het beschikbaar komen van middelen zullen offertes worden gevraagd en zullen gesprekken met gemeenten worden gevoerd.

12. Periodieke informatie/sturingsinformatie

X Via Jaarstukken en Begroting

- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- ☐ Programmaverantwoording

☐ **Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

13. Evaluatie
Resultaten van het aanvalsplan zullen worden beoordeeld als onderdeel van de tweejaarlijkse evaluatie van het Provinciaal waterprogramma. ;

14. Communicatie
N.v.t

15. Meegezonden bijlagen
Aanvalsplan waterkwaliteit

Aanvalsplan waterkwaliteit

provincie
Limburg

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Doelen KRW 5
3. Verantwoordelijkheden en handelingsperspectief 6
4. Stand van zaken KRW 8
5. Invulling aanvalsplan waterkwaliteit: korte termijn 11
6. Mogelijke invulling aanvalsplan waterkwaliteit: langere termijn: KRW-impulsprogramma 16
7. Wat als we 2027 niet halen 17
8. Financiering 18

1. Inleiding

In het coalitieakkoord wordt de zorg geuit dat de doelen van de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) niet overal tijdig gehaald worden. De coalitie zet daarom in op een aanvalsplan waterkwaliteit:

Met een Aanvalsplan Waterkwaliteit gaan wij ervoor zorgen dat er versneld en vanuit alle sectoren een aantal maatregelen wordt genomen dat de waterkwaliteit in Limburg aantoonbaar verbetert. Daarbij richten wij ons op alle sectoren.

Voor water en bodem is in de periode 2023-2027 een intensivering van € 4 mln. voorzien.

In deze notitie wordt de stand van zaken rond de uitvoering van de KRW beschreven en wordt invulling gegeven aan het aanvalsplan waterkwaliteit.

2. Doelen KRW

Doel van de KRW is het voorkomen van achteruitgang van waterlichamen en het bereiken van een goede toestand van grond- en oppervlaktewaterlichamen. Dit doel is, behoudens de toepassing van de uitzonderingsbepalingen van de KRW, uiterlijk in 2027 te bereiken. Doelbereik in 2027 wordt als volgt uitgelegd: de maatregelen, nodig om de doelen te bereiken, moeten uiterlijk in 2027 uitgevoerd zijn. Het feitelijk bereiken van de doelen mag na-ijlen, mits dat te wijten is aan natuurlijke omstandigheden (bijv. de traagheid waarmee water- of ecosysteem reageert op maatregelen).

De goede toestand omvat het volgende:

- Een goede ecologische toestand, onder te verdelen in biologische kwaliteits-elementen (vissen, waterplanten en kleine waterdiertjes) en fysisch chemische kwaliteitselementen (waaronder m.n. nutriënten). De normen hiervoor zijn vastgelegd in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 .
- Een goede chemische toestand in alle grond- en oppervlaktewaterlichamen. De hiervoor geldende normen zijn Europees of nationaal bepaald.
- Een goede kwantitatieve toestand van grondwaterlichamen. Dit houdt een zodanige grondwaterstand in dat geen nadelige effecten op het oppervlaktewater optreden, er geen sprake is van een dalende trend in grondwaterstand of stijghoogte (de druk in een afgesloten pakket).
- Specifiek voor N2000-gebieden geldt dat de grondwaterkwantiteit en –kwaliteit zodanig moet zijn dat het bereiken van de natuurdoelen daardoor niet wordt belemmerd.

3. Verantwoordelijkheden en handelingsperspectief

Doelbereik KRW vraagt om maatregelen van meerdere partijen, elk met eigen verantwoordelijkheden en daarmee handelingsperspectief: zie de tabel op de volgende pagina.

Aan het bereiken van KRW-doelen, voor zover het landelijk gebied betreffende, kan een belangrijke bijdrage worden geleverd door het NPLG/LPLG. Dit vraagt wel een onderling afgestemde inzet van rijks- en regionale instrumenten (bijv. op vlak landbouwemissies), voldoende financiering en een toekomstperspectief voor de landbouw. E.e.a. is nog uit te werken in de volgende versie van het LPLG (2024).

Partij	**Verantwoordelijkheden**	**Handelingsperspectief**
Waterschap	Beekherstel (nodig voor biologische kwaliteits-elementen), resterende opgave 72 km	Maatregelen gepland voor uitvoering 2022-2027
	Verbeteren RWZI's (nodig om belasting met nutriënten te verminderen), resterende opgave 6 RWZI's	Grondverwerving is risico
	Aanpakken vismigratieknelpunten, resterende opgave 25 stuks	
	Toetsen lozingen aan KRW-eisen	
	Betreft kwaliteit oppervlaktewaterlichamen	
Rijk	Aanpassen mestbeleid (nodig om belasting met nutriënten uit bemesting te verminderen)	Mestbeleid is aangepast maar onvoldoende voor doelbereik KRW
	Aanpassen beleid gewasbeschermingsmiddelen en overige chemische stoffen	Aanpassen beleid gewasbeschermingsmiddelen nog onduidelijk
	Betreft kwaliteit oppervlakte- en grondwater-lichamen	
Gemeenten	Aanpak overstorten	Gesprekken met gemeenten lopen
	Betreft kwaliteit oppervlaktewaterlichamen	Verwachting is dat niet alle overstorten tijdig zullen zijn aangepakt
Buitenland	Terugdringen belasting van grensoverschrijdende oppervlaktewaterlichamen tot aan KRW-normen (en dus niet afwentelen op Limburg)	Uitgangspunt: buitenland dient dit probleem op te lossen
	Betreft kwaliteit oppervlaktewaterlichamen	Problematiek is en wordt aangekaart
		Verwachting is dat buitenlandse belasting niet tijdig zal zijn gereduceerd
Provincie	Watercondities op orde brengen voor N2000, door herstelmaatregelen (doen) uitvoeren en activiteiten toetsen n het kader van vergunningverlening	Maatregelen N2000: • Nodige maatregelen zijn en worden (beheer plannen, natuurdoelanalyses) in beeld gebracht • Tijdige uitvoering maatregelen nog onzeker
	Betreft kwaliteit en kwantiteit grondwaterlichamen	Roerdalslenk: maatregelen worden overleg met NBr, NRW en Vlaanderen bezien
	Uitputting grondwatervoorraad diepe Roerdalslenk voorkomen	Doelverlaging voorkomen: bij uitvoerende partijen aandringen op tijdige uitvoering
	Betreft kwantiteit grondwaterlichaam	
	Formuleren beleid voor het regionale watersysteem	
	Toezicht op waterschap	
	Evt. besluit tot doelverlaging (zie punt 6)	

4. Stand van zaken KRW

De mate van doelbereik KRW is vermeld in het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 op basis van monitoringsgegevens 2019-2020. Sedertdien is de situatie niet significant gewijzigd. Hoewel de watercondities in afgelopen planperiodes zijn verbeterd wordt de door de KRW vereiste goede toestand op dit moment in de meeste gevallen nog niet gehaald:

- Slechts 2 van de 42 oppervlaktewaterlichamen scoren op alle biologische kwaliteitselementen voldoende.
- Slechts 2 van de 42 oppervlaktewaterlichamen voldoen aan de normen voor nutriënten.
- In alle oppervlaktewaterlichamen worden een of meer chemische stoffen boven de norm aangetroffen.
- Van de 3 grondwaterlichamen voldoet alleen de diepe Roerdalslenk aan de kwaliteitseisen voor nitraat en gewasbeschermingsmiddelen.
- De grondwaterkwantiteit is op orde voor de grondwaterlichamen Zand Maas en Krijt Maas (Zuid-Limburg), maar niet voor de diepe Roerdalslenk.
- De watercondities in Zand Maas en Krijt Maas zijn niet op orde voor N2000 (waterkwaliteit en grondwaterpeilen).
- Er is nog een groot aantal overstorten (zie 5.a) te saneren.

Een en ander betekent dat er nog een forse opgave ligt. De Europese Commissie zal een maximaal mogelijke inspanning van Nederland eisen (zie 7). Ook zijn rechtszaken tegen vergunningen mogelijk (zie Milieuorganisatie MOB brengt Kaderrichtlijn Water in stelling (h2owaternetwerk.nl).

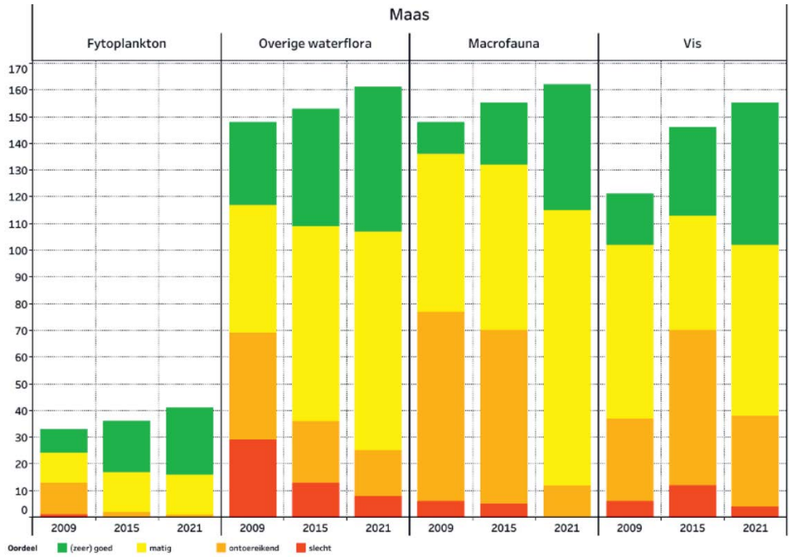
Kaderrichtlijn Water van Milieuorganisatie MOB

Opmerking verdient dat de door de KRW vereiste goede toestand inhoudt dat aan alle in of krachtens de KRW gestelde parameters moet worden voldaan. Zelfs als slechts aan één van die parameters niet wordt voldaan is het betreffende waterlichaam niet in goede toestand. Dit 'one out, all out'-beginsel kan een vertekend beeld geven. Zo laat onderstaande figuur zien dat van de 77 zgn. specifieke verontreinigende stoffen vaak maar een beperkt aantal niet aan de norm voldoet.

Kaart met beoordeling van de specifieke verontreinigende stoffen van oppervlaktewaterlichamen;
bron: stroomgebiedbeheerplannen-rijn-maas-schelde-en-eems-2022-2027

Ook gerealiseerde verbeteringen op parameters zijn (nog) niet zichtbaar zijn in het totaaloordeel van de goede toestand. Onderstaande figuur geeft de verbeteringen op de zgn. biologische parameters weer.

Bron: stroomgebiedbeheer-plannen-rijn-maas-schelde-en-eems-2022-2027

Zoals hierboven onder hoofdstuk 3 vermeld, zijn voor lopende planperiode, 2022-2027, maatregelen gepland of reeds in uitvoering. Zo heeft het waterschap de afronding van de resterende opgave voor beekherstel gepland en heeft het rijk de mestwetgeving aangescherpt. Daarmee zullen stappen in de goede richting worden gezet maar verwachting is dat daarmee de KRW-doelen niet overal tijdig gehaald zullen kunnen worden. Aanvullende maatregelen zullen nodig zijn.

5. Invulling aanvalsplan waterkwaliteit: korte termijn

Op de korte termijn (2024) kan de provincie met de (beperkte) beschikbare intensiveringsmiddelen een versnelde uitvoering van de voor de KRW nodige maatregelen bereiken door deze middelen als onderstand vermeld in te zetten. Doel is om de uitvoering van de nodige maatregelen zoveel mogelijk in 2027 af te ronden.

A. De aanpak van overstorten
B. Het uitvoeren van waardenetwerken (demonstratieprojecten gericht op verminderen emissies nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen)
C. Afstemming over diepe Roerdalslenk
D. Borgen afkoppeltabel
E. Verder behoeft de actualisatie van vergunningen aandacht; hiervoor is vooralsnog geen inzet van extra financiële middelen geraamd

Voor doelbereik zijn zeker meer maatregelen, vermeld in paragraaf 3, nodig. Het is om de volgende redenen niet opportuun acties voor de korte termijn hierop te richten.

- Maatregelen beekherstel, aanpak RWZI's en vismigratieknelpunten zijn in uitvoering of gepland voor periode t/m 2027. Knelpunten in de uitvoering zijn zeker mogelijk (bijv. grondverwerving). De doorontwikkeling van het LPLG kan hier mogelijk oplossingen bieden.
- De nodige verdere reductie van de emissies van nutriënten uit de landbouw vereist waarschijnlijk een samenspel van landelijk mestbeleid en maatregelen in de doorontwikkeling van het LPLG.
- Landelijk beleid gewasbeschermingsmiddelen is nog in ontwikkeling. Aanpak gewasbeschermingsmiddelen is geen opgave van het NPLG. Wel kan het LPLG (landbouwtransitie, evt. zoneren) een bijdrage leveren aan de invulling van deze opgave Ook dit vereist afstemming tussen rijk en regio.
- Over de grensoverschrijdende verontreinigingen uit het buitenland wordt internationaal overleg gevoerd. Rijk en regio zijn hierbij betrokken. Het boeken van concrete resultaten vergt tijd. Daarentegen bevat de KRW een verbod op afwentelen, hetgeen betekent dat Nederland niet verantwoordelijk is voor het aanpakken van verontreinigingen vanuit het buitenland.
- Onderzoek naar maatregelen N2000 loopt nog. Tijdige uitvoering van maatregelen (verantwoordelijkheid provincie) is punt van aandacht

Voor de langere termijn verdienen deze maatregelen zeker aandacht, zoals gezegd in het kader van de doorontwikkeling van het LPLG maar ook in relatie met de landelijke KRW-impulsprogramma; zie hierna onder 6.

A. Riooloverstorten

Riooloverstorten kunnen een belemmering vormen voor het halen van de ecologische doelen, ook al vinden overstorten incidenteel en kortdurend plaats. Een overstort is een pieklozing van organisch materiaal/ nutriënten. De afbraak van organisch materiaal verbruikt zuurstof, waardoor de zuurstofconcentratie in de beek daalt wat vissterfte kan veroorzaken. Daarnaast komen onder zuurstofloze condities rottingsprocessen op gang, wat voor stank zorgt.

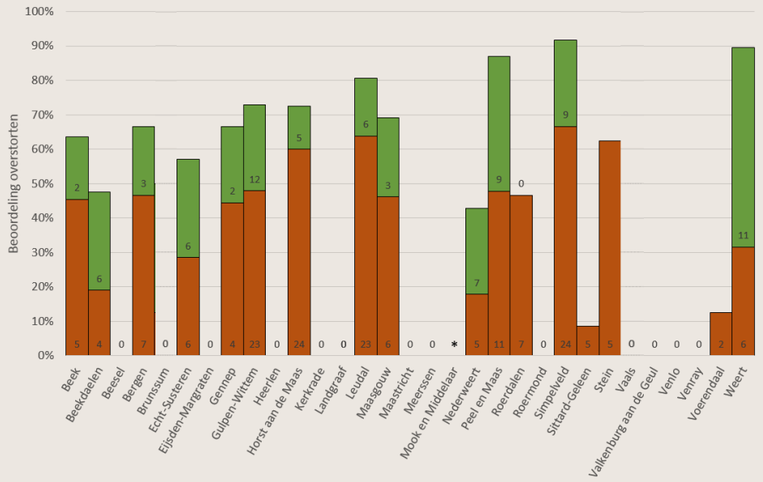
Het Provinciaal Waterprogramma 2022-2027 bevat de volgende passage.

In een aantal beken wordt het halen van de ecologische doelen belemmerd door de aanwezigheid van overstorten, ook als deze overstorten voldoen aan de basisinspanning (overstortfrequentie max. 6 keer per jaar). Deze beken hebben wij aangeduid als kwetsbaar of zeer kwetsbaar (zie kaart 6). Wij hanteren daarbij als uitgangspunt dat in kwetsbare wateren het leven in het water minimaal 2 jaar de tijd nodig heeft om te herstellen van een overstort. In zeer kwetsbare wateren bedraagt de hersteltijd minimaal 5 jaar. Om de effecten van de overstorten op het watersysteem te bepalen doen gemeenten en waterschap ter plekke een ecologische toets. Daarna bepalen ze gezamenlijk of er maatregelen nodig zijn en welke, om de negatieve effecten van overstorten voldoende te reduceren om de gewenste ecologische kwaliteit te bereiken.

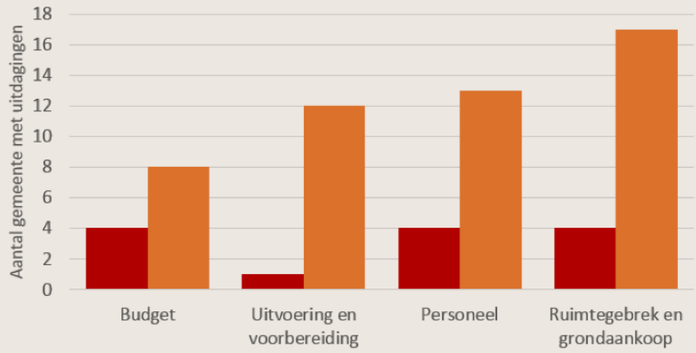
In afgelopen jaren hebben gemeenten, vaak in samenhang met afkoppelen van regenwater (zie paragraaf 3.3.4.), de overstortfrequentie bij meerdere overstorten al gereduceerd. De restopgave dient in de periode 2022-2027 uitgevoerd te worden.

Fase 1, inventarisatie, van de aanpak als beschreven in het waterprogramma is door het waterschap afgerond. In onderstaande figuur Stand van zaken aanpak overstorten op (zeer) kwetsbaar water is per gemeente het aantal aan te pakken overstorten aangegeven. In de daarop volgende figuur *Probleemanalyse van alle gemeenten* is vermeld welke problemen gemeenten bij die aanpak ondervinden. Gebrek aan personeel is bij een groot aantal gemeenten een probleem. Inschatting van het waterschap is dat het inzetten van (door de provincie betaalde) projectleiders bij een aantal gemeenten de aanpak zou kunnen versnellen. Het is op dit moment nog niet bekend of dit de gemeenten zijn met de grootste opgave of de meest prioritaire overstorten.

Stand van zaken aanpak overstorten op (zeer) kwetsbaar water
Peildatum: 22-06-2023

Probleemanalyse van alle gemeenten
Peildatum: 22-06-2023

Het waterschap is fase 2 van de aanpak gestart waarin in overleg met betreffende gemeenten het volgende in beeld wordt gebracht:

- Aanpak/maatregelen per gemeente (incl. kosten)
- Prioritering maatregelen
- Meekoppelkansen (bijv. Water in balans, Waterveiligheid en Ruimte Limburg, beekherstelprojecten)
- Afspraken over uitvoering

Fase 2 wordt in het eerste kwartaal van 2024 afgerond. Op dat moment zijn kosten per gemeente in beeld en kan een inschatting worden gemaakt van de gevolgen voor de rioleringsheffing. Aansluitend zullen wij bezien waar de inzet van (door de provincie betaalde) projectleiders versnelling kan bieden. Verder kan dan worden beoordeeld of een provinciale bijdrage aan de subsidieregeling van het waterschap ter bevorderen van het afkoppelen door particulieren opportuun is. Met afkoppelen kan immers ook een bijdrage worden geleverd aan het verminderen van overstorten. In de jaren t/m 2021 heeft de provincie een dergelijke bijdrage geleverd.

Zoals in het waterprogramma is opgenomen, is gelet op de inhoudelijke samenhang van het stedelijk waterbeheer met het regionale grond- en oppervlaktewatersysteem doorwerking van onderdelen van het waterprogramma naar gemeenten noodzakelijk. Deze doorwerking kan worden vormgegeven in de provinciale Omgevingsverordening. Of de inzet van de verordening ten aanzien van overstorten nodig is zullen wij in de loop van 2024 bezien.

B. Waardenetwerken

In het verleden heeft de provincies waardenetwerken uitgevoerd. Hiermee werden landbouwinnovaties gedemonstreerd gericht op verminderen emissies nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen.
Voor nadere informatie zie: Waardenetwerken - Provincie Limburg.
Deze aanpak starten we opnieuw op.

C. Afstemming diepe Roerdalslenk

Het grondwater in de diepe Roerdalslenk is door de provincie aangewezen als voorraad voor de drinkwatervoorziening. Uit onderzoek blijkt dat de stijghoogte (de druk in een afgesloten grondwaterpakket) in de diepe Roerdalslenk afneemt hetgeen duidt op een afnemende hoeveelheid grondwater, hetgeen in strijd is met de KRW. Gezamenlijk met de partners die ook grondwater onttrekken uit de diepe pakketten, te weten de provincie Noord Brabant, Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen onderzoeken we welke maatregelen nodig zijn en welke instrumenten beschikbaar zijn. Het doel is om afspraken te maken over het gezamenlijke beheer van het grondwater in de diepe Roerdalslenk. Daarbij worden ook de gevolgen van het stoppen, na 2030, van de Duitse bruinkoolwinningen en de daarmee samenhangende grondwateronttrekkingen betrokken. Wij zullen ons actief inzetten om tot bedoelde afspraken met onze partners te komen met als doel om een achteruitgang van de beschikbare grondwatervoorraad in Limburg te voorkomen en de grondwaterkwaliteit te borgen. Waar nodig zullen wij het bedoelde overleg een impuls geven.

D. Borgen afkoppeltabel

In het Provinciaal waterprogramma vragen we gemeenten om regenwater van het riool af te koppelen. Dit waar mogelijk (gelet op bodemgesteldheid) en verantwoord (gelet op mogelijke verontreinigingen van bepaalde terreinen). Als leidraad voor gemeenten is de geactualiseerde Voorkeurstabel Afkoppelen uit ‘Regenwater schoon naar beek en bodem’ als leidraad opgesteld. Toepassing van de leidraad in de uitvoeringsprakrijk verdient aandacht. In het waterprogramma is reed opgenomen dat genoemde voorkeurstabel in de omgevingsverordening zal worden opgenomen. Aanvullend zullen wij in overleg met gemeenten bezien hoe wij de toepassing van de voorkeurstabel kunnen ondersteunen.

E. Actualisatie vergunningen

Rijkswaterstaat is het bevoegde gezag voor lozingsvergunningen op rijkswater en het waterschap voor lozingsvergunningen op regionale wateren (directe lozingen, zoals bijv. die van Sitech/Chemelot voor lozingen op de Ur). De provincie is bevoegd gezag voor indirecte lozingen (lozingen op het riool) van bedrijven waarvoor de provincie de WABO-vergunning verleend. Voor die indirecte lozing moet een advies van het waterschap worden ingewonnen. In bepaalde gevallen bestaat er op grond van het Besluit kwaliteit leefomgeving een verplichting om een lozingsvergunning te actualiseren.

Bedoelde lozingsvergunningen, waarvan sommige al meerdere jaren geleden zijn verleend, staan momenteel ter discussie getuige de publiciteit rond Chemours maar ook de vergunning van Sitech/Chemelot (zie Extinction Rebellion protesteert bij waterschap tegen lozingen Chemelot (h2owaternetwerk.nl). In bepaalde gevallen bestaat er op grond van het Besluit kwaliteit leefomgeving een verplichting om een lozingsvergunning te actualiseren, hetgeen grond kan zijn om oudere vergunningen aan te vechten. Wij zullen in overleg met het waterschap en in afstemming met RWS bezien welke stappen op korte termijn gezet kunnen worden met betrekking tot de actualisatie van vergunningen. De hiervoor vermelde verdeling van bevoegdheden is voor ons vertrekpunt, hetgeen inhoudt dat de provincie verantwoordelijkheid neemt voor de actualisatie van vergunningen voor indirecte lozingen van bedrijven waarvoor de provincie het bevoegd gezag WABO is en dat we RWS en waterschap vragen de actualisatie ter hand te nemen van vergunningen voor directe lozingen. Gelet op de omvang van de opgave zullen wij daarbij prioriteit geven aan die lozingen die de meeste impact kunnen hebben op de waterkwaliteit.

Extinction Rebellion protesteert bij waterschap tegen lozingen Chemelot

Actualisatie van vergunningen is tevens onderdeel van het KRW-impulsprogramma (zie onder 6).

6. Mogelijke invulling aanvals-plan waterkwaliteit: langere termijn: KRW-impulsprogramma

KRW-impulsprogramma

Met de hiervoor onder 5 vermelde acties geven we een versnelling aan een aantal maatregelen die zullen bijdragen aan het bereiken van de KRW-doelen. De beschikbare intensiveringsmiddelen zetten we effectief en efficiënt in. De opgave is echter, zoals hiervoor beschreven, beduidend groter en complexer en niet op te lossen met de inzet van enkel de beschikbare intensiveringsmiddelen.

Ten aanzien van de brede context van KRW-doelbereik speelt de provincie een belangrijke rol door partijen aan te spreken op het tijdig uitvoeren van maat-regelen en door te bezien welke maatregelen, die een bijdrage kunnen leveren aan het bereiken van de KRW-dolen, kunnen worden opgenomen in het LPLG. Dit overlapt met acties die reeds in gang zijn gezet in het landelijke KRW-impuls-programma, dat zoals hiervoor vermeld tot doel heeft om zicht te krijgen op het verwachte doelbereik en op de benodigde aanvullend maatregelen. Dit programma bevat de volgende onderdelen:

Spoor 1: Uitvoering

1. bewaken van de uitvoering van eerder afgesproken maatregelen
2. verdere uitwerking van ruimtelijke maatregelen
3. intensivering van maatregelen voor stoffen
4. inzet op verdere verankering van afspraken in regelgeving

Spoor 2: Tussenevaluatie 2024

5. bepalen toestand, prognose en resterend handelingsperspectief

Spoor 3: Verantwoording 2027

6. voorbereiding op een goede motivering van uitzonderingen in de aanloop naar 2027
7. voorkomen van en voorbereiden op rechtszaken in Nederland

Om goed voorbereid te zijn op de uit het KRW-impulsprogramma voortkomende acties zullen wij, als tweede onderdeel van het aanvalsplan, het handelings-perspectief van de provincie betreffende doelbereik KRW in beeld te brengen.

7. Wat als we 2027 niet halen

Zoals hiervoor vermeld vraagt de KRW om maatregelen, nodig om de KRW-doelen te bereiken, uiterlijk in 2027 uit te voeren en is het aanvalsplan erop gericht om de tijdige uitvoering van deze maatregelen te bevorderen. Voor het geval dat de nodige maatregelen niet tijdig zijn uitgevoerd zijn kan een beroep worden gedaan op een uitzonderingsbepaling, artikel 4, 5^{e} lid, van de KRW. Deze bepaling maakt het mogelijk om doelen te verlagen, mits tijdig doelbereik fysiek onmogelijk is of zou leiden tot disproportionele kosten. Verder moet hetgeen maximaal wel haalbaar is zijn bereikt. Voor de doelen die gelden voor het regionale watersysteem is de provincie bevoegd om tot een afwijking als bedoeld te beslissen (besluit tot doelverlaging). Een degelijk besluit moet per waterlichaam, waar doelen niet bereikt kunnen worden, worden genomen. Als aan deze voorwaarden niet is voldaan, kan de provincie geen houdbaar besluit tot doelverlaging nemen. Gevolg daarvan is dat Nederland onvoldoende uitvoering heeft gegeven aan de KRW, hetgeen kan leiden tot een ingebreke-stelling door de Europese Commissie. Het rijk, tot wie een ingebrekestelling zal zijn gericht, kan de bestuurlijke verantwoordelijkheid en een eventuele EU-boete doorschuiven naar de partij, verantwoordelijk voor betreffende maatregel. Voor de provincie is het –al dan niet- nemen van een besluit tot doelverlaging uiteraard een sturingsinstrument.

Opmerking verdient dat de provincie in het waterprogramma de voorkeur heeft uitgesproken om doelen niet feitelijk te verlagen maar deze wel, op een latere termijn, te halen (‘doelvertraging’). De KRW kent deze mogelijkheid niet; er zal dus altijd een besluit moeten worden genomen dat voldoet aan de eisen die artikel 4, 5e lid KRW. Hoe een besluit tot doelverlaging of doelvertraging in te kleden wordt onderzocht in het KRW-impulsprogramma. Parallel daaraan wordt als tweede onderdeel van het Aanvalsplan waterkwaliteit het handelings-perspectief van de provincie, in brede zin, betreffende doelbereik KRW in beeld gebracht.

8. Financiering

Besluitvorming over de beschikbare intensiveringsmiddelen ad € 4 mln. is voorzien in het kader van de vaststelling van het beleidskader *Perspectief voor het Landelijk Gebied* (PS mei 2024). Intentie is om van de beschikbare intensiveringsmiddelen € 2 mln. te oormerken voor het aanvalsplan waterkwaliteit en hetzelfde bedrag voor het masterplan bodem. Aan de hand de voortgang van beide plannen kan deze verdeling eind 2024/ begin 2025 worden herijkt.

Dit is een uitgave van
de Provincie Limburg.

Mei 2024

Provincie Limburg
Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
+31 (0)43 389 99 99
postbus@prvlimburg.nl

www.limburg.nl

2404 543